Celsuksen kirjasto

Celsuksen kirjasto on antiikin aikainen kirjastona toiminut rakennus Efesoksen kaupungissa Vähässä-Aasiassa, nykyisessä Turkissa. Se rakennettiin hautamuistomerkiksi Asian provinssin prokonsulille Tiberius Julius Celsus Polemaeanukselle. Kirjaston rauniot ovat osa Efesoksen arkeologista aluetta, joka on Unescon maailmanperintökohde.[1][2][3][4]

Celsuksen kirjasto

Celsuksen kirjaston julkisivu.

Sijainti	Efesoksen arkeologinen alue, Selçuk, İzmir, Turkki
Koordinaatit	37°56′21″N, 27°20′27″E (https://geohack.toolforge.org/geohack.php?language=fi&pagename=Celsuksen_kirjasto&params=37_56_21_N_27_20_27_E_)
Rakennustyyppi	heroon ja kirjasto
Valmistumisvuosi	135 jaa.
Tyylisuunta	komposita/korinttilainen

Osa Unescon maailmanperintökohdetta
Efesos

Lisää rakennusartikkeleita
Arkkitehtuurin teemasivulla

Sisällysluettelo

Historia

Rakennus

Lähteet

Aiheesta muualla

Historia

Celsuksen kirjasto rakennettiin Rooman keisarikaudella. Sen rakennustyöt aloitettiin vuonna 110 ja se valmistui vuonna 135. Kirjasto rakennettiin hautamuistomerkiksi senaattori Tiberius Julius Celsus Polemaeanukselle, joka oli vuoden 92 konsuli ja toimi Asian provinssin prokonsulina Efesoksessa vuosina 105–107. Hänet haudattiin kirjaston lattian alle, ja näin rakennus oli samalla eräänlainen heroon. Kirjaston rakennutti Celsuksen poika Gaius Julius Aquila, vuoden 110 konsuli, ja sen saattoivat loppuun hänen perillisensä.[2][3][4]

Celseuksen kirjaston sisätiloja: hauta-apsis ja Athenen patsaan paikka.

Kirjastossa säilytettiin aikanaan yli 12 000 kirjakääröä, mikä tekee siitä antiikin kolmanneksi suurimman tunnetun kirjaston Aleksandrian ja Pergamonin kirjastojen jälkeen.[3][4] Kirjasto tuhoutui tulipalossa maanjäristyksen tai goottien hyökkäyksen yhteydessä vuonna 292/293. Sen julkisivu kuitenkin säilyi, ja rakennusta kunnostettiin 300-luvulla. Julkisivu romahti lopulta maanjäristyksessä 900-luvulla.[5]

Kirjaston kaivaukset suoritettiin vuonna 1904, jonka jälkeen sen julkisivu kunnostettiin. Nykyisin rakennus on yksi Efesoksen arkeologisen alueen tunnetuimpia ja näyttävimpiä kohteita.[3][5]

Rakennus

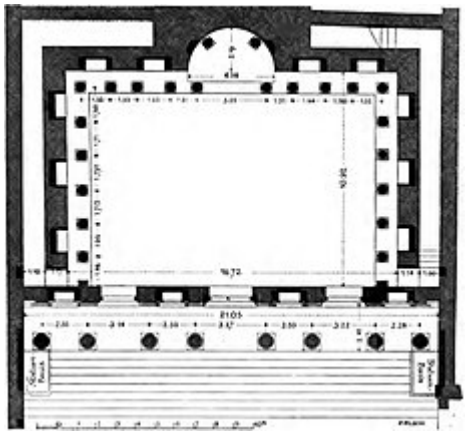

Celsuksen kirjaston pohjapiirros.

Celsuksen kirjasto sijaitsee Kuretes-kadun ja Marmorikadun kulmauksessa olevan aukion länsilaidalla. Rakennuksen julkisivu on kaksikerroksinen, ja kummassakin kerroksessa on kahdeksan pylvästä. Alemman kerroksen pylväät ovat kompositapylväitä ja ylemmän kerroksen pylväät korinttilaisia pylväitä. Julkisivu on ollut rikkaasti koristeltu. Seinässä pylväiden välissä on syvennyksiä, joissa oli neljän tiedollisen hyveen, Viisaus (*Sofia*), Tieto (*Epistēmē*), Harkinta/Tervejärkisyys (*Ennoia*) ja Hyve (*Aretē*), naispuolisten henkilöitymien patsaat. Alkuperäiset patsaat ovat nykyisin Efesos-museossa Wienissä, kun taas rakennuksessa niiden paikalla on kopiot. Julkisivulle johtaa yhdeksän 21 metriä leveää marmoriporrasta.[2][3]

Rakennuksen sisään johtaa kolme ovea. Toisessa kerroksessa julkisivussa on puolestaan kolme ikkunaa. Julkisivun takana on kirjaston pääsali, jonka koko on noin 16,7 x 10,9 metriä eli noin 180 neliömetriä. Sali oli reunustettu kaksoisseinillä tilan pitämiseksi kuivana ja sopivan lämpöisenä. Salin seinillä oli syvennyksiä kirjakäärökaapeille. Sisäänkäynnin vastakkaisella puolella on apsis, jonka alla oli Celsuksen sarkofagin sisältänyt hautakammio. Sen päällä oli Athenen patsas. Salissa ei julkisivun ulkonäöstä huolimatta ollut toista kerrosta.[2][3][5]

ΑΡΕΤΗ ΚΕΛΣΟΥ, *Aretē Kelsū*, ”Celsuksen hyve”. Veistos kirjaston julkisivussa, kopio.

Kirjaston lähellä sijaitsi auditorium, jota käytettiin luentoihin.[3] Heti kirjaston vieressä on niin kutsuttu Mazaioksen ja Mithridateen portti, joka johtaa Efesoksen agoralle.

Lähteet

1. Scherrer, Peter (toim.): *Ephesus. New Guide*, s. 130–133. Authorised by Österreiches Archäologisches Institut and Efes Müzesi Selçuk. Graphis Ltd, 2000. ISBN 975-807-036-3.
2. Stillwell, Richard & MacDonald, William L. & McAllister, Marian Holland (toim.): ”EPHESOS Turkey”, *The Princeton Encyclopedia of Classical Sites*. Princeton, N. J.: Princeton University Press, 1976. Teoksen verkkoversio (http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0006:alphabetic+letter=E:entry+group=2:entry=ephesos).
3. Celsus Library (https://www.ephesus.us/ephesus/celsuslibrary.htm) *Ephesus*. Viitattu 4.11.2019.
4. Craven, Jackie: The Ancient Library of Celsus (http://architecture.about.com/library/weekly/aa082201a.htm) About.com. Viitattu 4.11.2019.
5. Mark Cartwright: Library of Celsus (https://www.ancient.eu/Library_of_Celsus/) *Ancient History Encyclopedia*. Viitattu 4.11.2019.

Aiheesta muualla

- Kuvia tai muita tiedostoja aiheesta **Celsuksen kirjasto** Wikimedia Commonsissa

Noudettu kohteesta ”https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Celsuksen_kirjasto&oldid=18588834”

Sivua on viimeksi muutettu 9. joulukuuta 2019 kello 21.52.

Teksti on saatavilla Creative Commons Attribution/Share-Alike -lisenssillä; lisäehtoja voi sisältyä. Katso käyttöehdot.
Wikipedia® on Wikimedia Foundationin rekisteröimä tavaramerkki.
Ongelma artikkelissa?